

INnovative and New Solutions for Sustainable Employability

INTENSE

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΣΗΣ

ARE YOU INTENSED?

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Index

1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	2
1.1	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	2
1.2	ΛΟΓΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ.....	2
1.3	ΣΧΕΔΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ.....	3
2	ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ.....	7
2.1	ΜΟΝΤΕΛΟ CIPP	7
2.2	ΜΟΝΤΕΛΟ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΕΙΣΦΟΡΩΝ	8
2.3	ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΤΟΥ OECD	12
2.4	ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ	12
3	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ.....	14
3.1	ΕΙΣΑΓΟΓΗ	14
3.2	ΑΙΤΙΩΔΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗ	15
4	ΔΕΙΚΤΕΣ.....	16
4.1	ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ	16
4.2	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ	17
4.3	ΤΥΠΟΙ ΔΕΙΚΤΩΝ.....	17
5	ΕΚΘΕΣΕΙΣ, ΣΧΕΔΙΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΗΘΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ.....	19
5.1	ΕΚΘΕΣΕΙΣ.....	19
5.2	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	20
5.3	ΗΘΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.....	21

Version 1.0 by the INTENSE consortium - published: 19-08-2019

Unless otherwise stated, this work is licensed under a Creative Commons Attribution- ShareAlike 4.0 International License

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Όταν αναφερόμαστε στην "αξιολόγηση του προγράμματος", εννοούμε μια μεζούρα που αποτελείται από δύο μέρη: την ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ και τα ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ.

Η αξιολόγηση σημαίνει να γίνονται εκτιμήσεις προκειμένου να λαμβάνονται αποφάσεις με βάση αυτές.

Ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα μπορεί να περιγραφεί ως μια συλλογή από προσωπικούς, μεθοδολογικούς, υλικούς και χρονικούς πόρους, για έναν εκπαιδευτικό στόχο των ατόμων σε μια συγκεκριμένη κοινωνική πραγματικότητα.

Ως εκ τούτου, η αξιολόγηση του προγράμματος μπορεί να γίνει κατανοητή ως:

Προγραμματισμένα και συστηματικά μέτρα που εφαρμόζονται σε ένα στοχοθετημένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Η πρόθεση είναι να αξιολογηθεί η αξία μέρους ή του συνόλου της εξέλιξης, του σχεδιασμού ή του αντίκτυπου αυτού του προγράμματος και να ληφθούν χρήσιμες πληροφορίες για τις αποφάσεις σχετικά με την αποτελεσματικότητα, τη συνέχεια ή, αν είναι απαραίτητο, την προσαρμογή του προγράμματος.

1.2 ΛΟΓΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Η εφαρμογή ενός προγράμματος απαιτεί τη συμμετοχή των ανθρώπων, επενδύοντας χρόνο και πόρους και επηρεάζοντας το στενό κοινωνικό μας περιβάλλον.

Η εκτέλεση ενός προγράμματος συνεπάγεται επομένως με την πραγματοποίηση μιας επένδυσης, κινητοποιώντας πόρους που δεν είναι διαθέσιμοι για άλλες δραστηριότητες κατά τη διάρκεια του υπόλοιπου χρόνου. Είναι σημαντικό να διασφαλίσουμε τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις του προγράμματος και να προβλέψουμε τα αποτελέσματα και, βεβαίως, να τα επανεξετάζουμε διαρκώς.

Μια αξιολόγηση καθιστά δυνατό τον εντοπισμό των οφελών του προγράμματος τόσο για τα άτομα (παρατηρητές, μαθητές, εκπαιδευτικούς, υποστηρικτές κλπ.) Στα εμπλεκόμενα θεσμικά όργανα και, στο περιβάλλον/ δίκτυο. Είναι επίσης ένα πολύτιμο εργαλείο για να δικαιολογήσει τις επενδύσεις που έγιναν.

Συνοπτικά, μπορούμε να αναφέρουμε τους ακόλουθους λόγους για την πραγματοποίηση μιας αξιολόγησης:

- ✓ Αποδοτικότητα των δημόσιων κονδυλίων
- ✓ Αντιμετωπίζοντας τη λήψη αποφάσεων
- ✓ βελτιώσεις προγράμματος
- ✓ Ανασκόπηση και τεκμηρίωση βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων αποτελεσμάτων
- ✓ Βιώσιμη ικανότητα ανάπτυξης μεταξύ πελατών και φοιτητών
- ✓ Ευκαιρίες για προσαρμογή σε άλλα εκπαιδευτικά πλαίσια, κλπ.

Η αξιολόγηση εντοπίζει πτυχές που δεν λειτουργούν στο αναμενόμενο επίπεδο. Σας επιτρέπει επίσης να προσδιορίσετε και να επισημάνετε τα θέματα που λειτουργούν σωστά στο πρόγραμμα. Τέλος, ακόμη και τα προβλήματα που δεν συμπεριλήφθηκαν στο πραγματικό πρόγραμμα μπορούν να εντοπιστούν, αλλά μπορούν να βοηθήσουν στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του προγράμματος.

Η αξιολόγηση μπορεί επομένως να εφαρμοστεί γιατί:

- ✓ Προσδιορίζει τις ανάγκες των μαθητών στην αρχή του προγράμματος.
- ✓ Επιτρέπει την παρατήρηση της απόδοσης των μαθητών κατά την εκτέλεση του προγράμματος.
- ✓ Επιτρέπει την αξιολόγηση των στόχων που επιτυγχάνουν οι μαθητές.

Η αξιολόγηση καθιστά επίσης δυνατή την αιτιολόγηση των επενδύσεων που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της αποτελεσματικότητας. Αυτή η πτυχή είναι απαραίτητη εάν υποθέσουμε ότι τα έργα και τα προγράμματα χρηματοδοτούνται με δημόσιο κονδύλι.

Μια σαφής και διαφανής αξιολόγηση, η οποία αποδεικνύει την αποτελεσματικότητα και την επιτυχία ενός προγράμματος, διευκολύνει την επίτευξη της υποστήριξης των δημόσιων αρχών.

1.3 ΣΧΕΔΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Η διαδικασία αξιολόγησης των προγραμμάτων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τα χαρακτηριστικά του ίδιου του προγράμματος και από το πλαίσιο. Επομένως, επηρεάζει το επιλεγμένο μοντέλο αξιολόγησης, το οποίο χρησιμοποιείται ως σημείο αναφοράς. Ωστόσο, είναι πολύ πιθανό στις περισσότερες διαδικασίες αξιολόγησης.

- ✓ πλησιάζω
- ✓ σχέδιο
- ✓ συλλογή πληροφοριών
- ✓ ανάλυση
- ✓ αναφορά

Προκειμένου να είναι σε θέση να προβεί σε αξιολόγηση, πρέπει πρώτα να διευκρινιστούν ορισμένα ερωτήματα

Φανταστείτε ότι σας ζητείται η αξιολόγηση ενός προγράμματος στο πλαίσιο εργασίας σας. Μπορεί να υπάρχουν ερωτήματα όπως:

- ✓ Ποιος θα πρέπει να πραγματοποιήσει την αξιολόγηση;
- ✓ Γιατί θέλετε να αξιολογήσετε το πρόγραμμα;
- ✓ Τι ακριβώς πρέπει να αξιολογηθεί (ολόκληρο το πρόγραμμα ή μέρος αυτού);
- ✓ Ποιες πλευρικές και οριακές συνθήκες υπάρχουν;
- ✓ Μπορεί η αξιολόγηση να διεξαχθεί υπό τις υπάρχουσες συνθήκες;

Άλλες ερωτήσεις που μπορεί να προκύψουν στην αρχή είναι:

- ✓ Ποια στοιχεία πρέπει να ληφθούν υπόψη;
- ✓ Υπάρχουν δείκτες για δράση;
- ✓ Ποια ποιοτικά κριτήρια πρέπει να χρησιμοποιηθούν;
- ✓ Ποιες πληροφορίες είναι διαθέσιμες πέρα από το πλαίσιο του προγράμματος;

Αυτά είναι μερικά από τα ζητήματα που πρέπει να επιλυθούν πριν ξεκινήσετε την αξιολόγηση.

Υλοποίηση του προγράμματος

Κατά την εφαρμογή ενός προγράμματος, μπορούμε να περιγράψουμε δύο καταστάσεις. Πρώτον, ότι το ίδιο το πρόγραμμα έχει προγραμματίσει ή περιλαμβάνει την αξιολόγηση και, δεύτερον, ότι δεν συμβαίνει αυτό.

Κατά την εφαρμογή ενός προγράμματος, μπορούμε να περιγράψουμε δύο καταστάσεις. Πρώτον, ότι το ίδιο το πρόγραμμα έχει προγραμματίσει ή περιλαμβάνει την αξιολόγηση και, δεύτερον, ότι δεν συμβαίνει αυτό.

Στην πρώτη περίπτωση, θα είναι δυνατή η εφαρμογή μιας αξιολόγησης με βάση τις αρχές που ορίζονται στο πραγματικό πρόγραμμα. Η αξιολόγηση αυτή μπορεί να συμπληρωθεί ή να βελτιωθεί με μια γενικότερη προσέγγιση, η οποία δεν περιλαμβάνεται στο πρόγραμμα αλλά μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη βελτίωση της αξιολόγησης. Στη δεύτερη περίπτωση, η αξιολόγηση πρέπει να βασίζεται στα χαρακτηριστικά και την εξέλιξη του προγράμματος, αν και δεν αποτελεί πραγματικό μέρος του ίδιου του προγράμματος.

Ας υποθέσουμε ότι ένα πρόγραμμα έχει ξεκινήσει σε μια γειτονιά για να αυξήσει το ποσοστό ανακύκλωσης αποβλήτων. Στο ίδιο πρόγραμμα, υπήρξε μια φάση αξιολόγησης των επιπτώσεων και βελτίωσης που μπορεί να επιτευχθεί με το πρόγραμμα. Σε αυτό το στάδιο αναμένεται να αυξηθεί ο ρυθμός ανακύκλωσης κατά 10% μετά την εφαρμογή του προγράμματος. Αυτό θα μπορούσε να θεωρηθεί ως ανεπιτυχής και μάλιστα μπορεί να θεωρηθεί ως αποτυχία σε άλλα μέρη της πόλης, καθώς η κάθε γειτονιά έχει τα δικά της χαρακτηριστικά. Από την άλλη, στην περίπτωση αυτή, το 10% μπορεί να θεωρηθεί και ως επιτυχία, διότι στην εξεταζόμενη περιφέρεια, η οποία υπόκειται σε κοινωνικές αλλαγές, δεν έχουν επιτευχθεί ποτέ τέτοιες βελτιώσεις στην αστική ανάπτυξη.

Βάση αυτού, ο αξιολογητής καθορίζει τη διαδικασία, τα κριτήρια αποτελεσματικότητας σε ένα κατάλληλο πλαίσιο, το οποίο επίσης επηρεάζεται από πτυχές εκτός του προγράμματος. Εάν αυτό το πλαίσιο δεν υλοποιηθεί, μπορεί να προκύψουν παραλλαγμένες και μη ρεαλιστικές εκτιμήσεις. Ως εκ τούτου, το πρόγραμμα έχει το πλεονέκτημα γιατί στην αρχική του εγκατάσταση η αξιολόγηση περιλαμβάνεται.

Ανεξάρτητα από το αν περιλαμβάνεται στο πρόγραμμα ή όχι, οι αξιολογήσεις πρέπει πάντοτε να εξετάζουν ποιες λύσεις προτείνονται και ποιες εναλλακτικές προτείνονται. Αυτό δίνει την ευκαιρία να επιλέξεις τον πιο αποτελεσματικό τρόπο.

Η επιτυχία μιας αξιολόγησης

Η επιτυχία μιας αξιολόγησης εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον σχεδιασμό και την οργάνωση της διαδικασίας. Όταν γίνει ο προγραμματισμός είναι απαραίτητο να μάθουν και για την συγκέντρωση πληροφοριών. Η ομάδα αξιολόγησης πρέπει να έχει την προθεσμία συλλογής δεδομένων όσο πιο νωρίς γίνεται (τόσο τα αρχικά όσο και ενδεχομένως αργότερα) και να διασφαλίζει ότι υπάρχει η διαδικασία συλλογής δεδομένων και ότι έχει εξουσιοδοτηθεί να το κάνει. (ερωτηματολόγια, παρατηρήσεις, δοκιμές κλπ.)

Μόλις συγκεντρωθούν οι πληροφορίες, ο αξιολογητής έχει ευαίσθητα δεδομένα που είναι απόρρητα. Όπως συμβαίνει και με κάθε άλλο είδος προσωπικών πληροφοριών, τα δεδομένα, το ιδιωτικό απόρρητο και ορισμένοι κώδικες δεοντολογίας υποβάλλονται επίσης σε αξιολόγηση από τους αξιολογητές. Ένα επαρκές σύστημα αποθήκευσης μαζί με την απόλυτη εγγύηση εμπιστευτικότητας είναι δύο βασικές απαιτήσεις που χρειάζεται ο αξιολογητής όσον αφορά τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

Αμέσως μετά τη λήψη πληροφοριών, η ανάλυση θα ξεκινήσει. Αυτό γίνεται σύμφωνα με τους στόχους αξιολόγησης και τις απαιτήσεις για την αξιολόγηση. Ο τύπος της ανάλυσης και οι τεχνικοί πόροι που χρησιμοποιούνται εξαρτώνται από τα χαρακτηριστικά των δεδομένων, τα χαρακτηριστικά του προγράμματος, τους διαθέσιμους πόρους αξιολόγησης κ.ά.

Σε μια αξιολόγηση προγράμματος, τα δεδομένα που συλλέγονται μπορούν να είναι τόσο ποιοτικά (λεκτικά) όσο και ποσοτικά (αριθμητικά). Είναι επίσης δυνατή η ποιοτική ανάλυση (αξιολόγηση της ποιότητας των πληροφοριών) ή η ποσοτική (αξιολόγηση των μεζουρών που προσδιορίζονται). Εάν διασταυρώνονται και οι δύο επιλογές, ονομάζονται τέσσερις κατηγορίες ανάλυσης:

- ✓ ποιοτική ανάλυση ποιοτικών δεδομένων
- ✓ ποιοτική ανάλυση ποσοτικών δεδομένων
- ✓ ποσοτική ανάλυση ποιοτικών δεδομένων
- ✓ ποσοτική ανάλυση ποσοτικών δεδομένων

Αναφορά

Τέλος, η ομάδα των αξιολογητών πρέπει να μεταφράσει όλες τις εργασίες τους στην κατάλληλη αναφορά. Ανάλογα με τις επιστημονικές ανάγκες των αξιολογητών ή άλλων ακροατών για τους οποίους έγινε η αναφορά, θα γράφεται βάση της μιας ή της άλλη μορφής. Κατά συνέπεια, δεν γράφεται μια αναφορά για όλα, για παράδειγμα, για τους γονείς των μαθητών, τις επιτροπές καθηγητών, τις ομάδες εποπτείας ή τους πολιτικούς του υπουργείου Παιδείας. Πέραν των διαφορετικών τρόπων με τους οποίους μπορεί να αναπτυχθεί η αναφορά, είναι και οι διαφορετικοί εκφραστικοί τρόποι, οι εκθέσεις μπορούν να ομαδοποιηθούν σε μια γενική δομή η οποία περιλαμβάνει ένα εξώφυλλο,

μια σύνοψη, πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμα που αξιολογείται, τη μέθοδο αξιολόγησης και τα επιτευχθέντα αποτελέσματα. Η συζήτηση, η οποία συμπεραίνεται από τα αποτελέσματα, ολοκληρώνεται με μια σειρά συμπερασμάτων και συστάσεων.

★ Άσκηση!

Πείτε στους γονείς σας (ή στον σύντροφό σας). Φανταστείτε πώς σας ρωτάνε τι κάνετε σε αυτή την τάξη. Και όμως έχετε την ιδέα να τους πείτε για μια αξιολόγηση προγράμματος, σωστά; Εάν το κάνετε, θα σας κοιτάξει και θα σας ρωτήσει, σε παρακαλώ εξήγησε μου με μεγαλύτερη ακρίβεια τι είναι η αξιολόγηση.

Προσπαθήστε να εξηγήσετε ότι δεν έχει ποτέ ακούσει για αξιολογήσεις και δεν έχει καμία σχέση με αυτές. Σημειώστε την εξήγηση.

2 ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ.

Πολλές έννοιες και στρατηγικές από διαφορετικές πηγές χρησιμοποιούνται σε ακαδημαϊκούς τομείς της αξιολόγησης του προγράμματος. Σε αυτό το τμήμα, θα τονίσουμε μερικά από αυτά και θα τα καταστήσουμε απτά μέσα από εργασίες και ασκήσεις.

2.1 ΜΟΝΤΕΛΟ CIPP

Το μοντέλο CIPP του Stufflebeam είναι ένας πολύ χρήσιμος τρόπος για να οργανωθεί η αξιολόγηση των προγραμμάτων.

Όλα όσα έχουμε να πούμε στο μοντέλο CIPP σχετικά με το Πλαίσιο, την Εισροή, τη Διαδικασία, το Προϊόν, τις ενέργειες, τους στόχους και τα αποτελέσματα βασίζονται στις ΒΑΣΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ του εκπαιδευτικού μας οργανισμού και επανέρχονται σε αυτό.

Είναι η αποστολή της διοίκησης και του διοικητικού συμβουλίου ενός εκπαιδευτικού οργανισμού να διαμορφώσει τις βασικές αξίες μαζί με την ομάδα και τους ενδιαφερόμενους. Για το INTENSE, οι βασικές αξίες μπορούν να βρεθούν στο XAPTH, στο ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ για τους Καθοδηγητές Μετάβασης, στις ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ με τα ενδιαφερόμενα μέρη και στο ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ για τον οργανισμό. Δες παρακάτω.

Για να πάρετε περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή του μοντέλου, σας συνιστούμε να επεξεργαστείτε προσεκτικά το ακόλουθο άρθρο:

<http://openjournals.libs.uga.edu/index.php/jheoe/article/download/628/482>

★ Άσκηση!

Βρείτε περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το μοντέλο CIPP στο Internet. Δημιουργήστε τη δική σας σύντομη περίληψη του μοντέλου CIPP.

2.2 ΜΟΝΤΕΛΟ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΕΙΣΦΟΡΩΝ

"Τα ερωτήματα αιτίας και αποτελέσματος είναι κρίσιμα για την αξιολόγηση της απόδοσης. Όταν δεν είναι πρακτικό να αναπτυχθεί ένα έργο για την αξιολόγηση της απόδοσης, η ανάλυση συμβολής μπορεί να παρέχει αξιόπιστες εκτιμήσεις αιτίας και αποτελέσματος. Η επαλήθευση της θεωρίας της αλλαγής που βασίζεται στο πρόγραμμα και η προσοχή σε άλλους παράγοντες που μπορεί να επηρεάσουν τα αποτελέσματα, παρέχει εύλογα στοιχεία για τη συμβολή του προγράμματος."

John Mayne

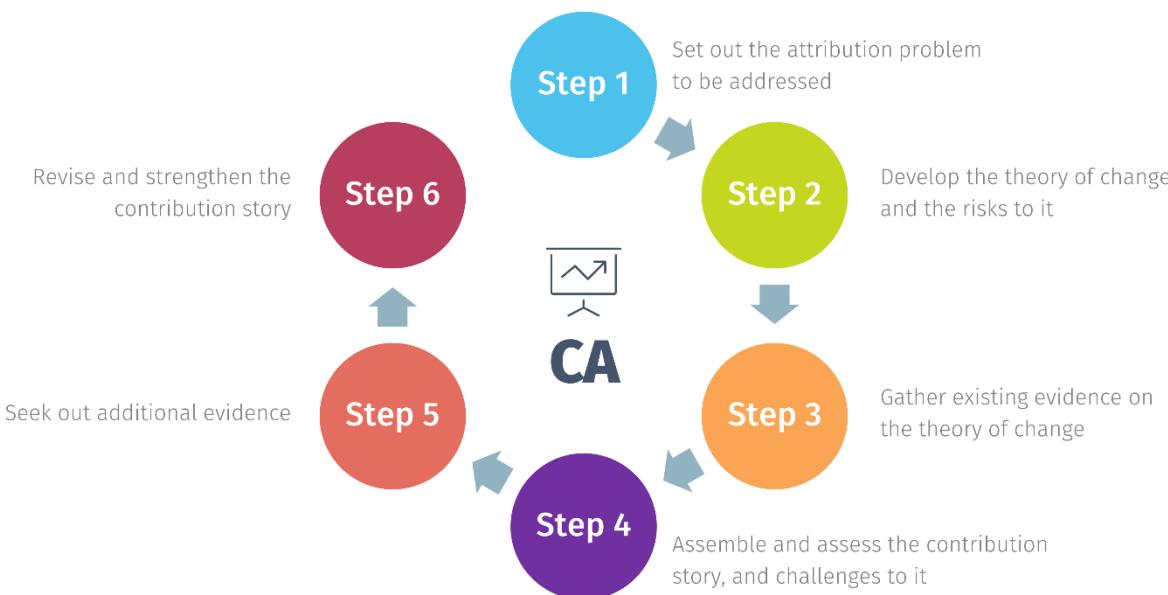

Ανάλυση συμβολής: Μια προσέγγιση για τη διερεύνηση αιτίων και επιπτώσεων. 2008

Για να είναι σαφές: Δεν προορίζεται να αποδείξει την άμεση αιτιολογία. Θα ήταν απίθανο, στο σύνθετο κοινωνικό κόσμο, να εργαστούμε μέσα σε κάθε παρέμβαση που θα είναι η μόνη επίδραση σε συγκεκριμένα αποτελέσματα. Ως εκ τούτου, πρέπει να διατυπώσουμε ένα **ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΑΠΟΔΟΣΗΣ**. Σε ποιο βαθμό παρατηρούνται αποτελέσματα λόγω δραστηριοτήτων του προγράμματος;

Η ανάλυση συμβολής είναι μια δομημένη προσέγγιση για να κατανοηθεί σε ποιο βαθμό τα παρατηρούμενα αποτελέσματα είναι συνέπεια μιας συγκεκριμένης δραστηριότητας, σε αντίθεση με άλλους παράγοντες. Δεν προορίζεται να αποδείξει την άμεση αιτιολογία. Θα ήταν απίθανο, στο σύνθετο κοινωνικό κόσμο, να εργαστούμε μέσα σε κάθε παρέμβαση που θα είναι η μόνη επίδραση σε συγκεκριμένα αποτελέσματα.

Η ανάλυση της συμβολής επικεντρώνεται στην αυξανόμενη κατανόηση του γιατί συνέβησαν τα παρατηρούμενα αποτελέσματα, οι ρόλοι που διαδραμάτισαν η δραστηριότητα και άλλοι εσωτερικοί και εξωτερικοί παράγοντες. Συγκεντρώνοντας και παρέχοντας αποδεικτικά στοιχεία γύρω από μια σειρά συλλογισμών (μια Θεωρία της Αλλαγής), μπορεί να συναχθεί ένα λογικό συμπέρασμα. Υπάρχουν έξι επαναληπτικά βήματα στην ανάλυση συμβολής. Κάθε βήμα δημιουργώντας το **STORY CONTRIBUTION** και αντιμετωπίζοντας τις αδυναμίες του προηγούμενου σταδίου. Δες παρακάτω.

★ Βήμα 1. Καθορίστε το πρόβλημα κατανομής που πρέπει να αντιμετωπιστεί.

Αυτό το βήμα είναι απαραίτητο για τη διατύπωση όλων των διαφορετικών ερωτήσεων.

- ✓ Αναγνωρίστε το πρόβλημα απόδοσης. Το βασικό σφάλμα απόδοσης εξηγεί γιατί συχνά κρίνουμε τους άλλους σκληρά, ενώ ταυτόχρονα αφήνουμε τον εαυτό μας μακριά από τον γάντζο, εξορθολογώντας τη δική μας (ανήθικη) συμπεριφορά. Στην Ανάλυση Συμμετοχής πρέπει πάντα να γνωρίζουμε το σφάλμα απόδοσης.
- ✓ Προσδιορίστε το συγκεκριμένο ερώτημα αιτίας-αποτελέσματος που αντιμετωπίζεται.
- ✓ Προσδιορίστε το επίπεδο εμπιστοσύνης που απαιτείται.
- ✓ Εξερευνήστε τον τύπο της αναμενόμενης συνεισφοράς
- ✓ Προσδιορίστε τους άλλους βασικούς παράγοντες επηρεασμού
- ✓ Αξιολογήστε την αξιοπιστία της αναμενόμενης συνεισφοράς σε σχέση με το μέγεθος του προγράμματος

★ Βήμα 2. Ανάπτυξη της Θεωρίας της Αλλαγής. (ToC)

Αυτό το βήμα μαζί με την αλυσίδα αποτελεσμάτων είναι τα βασικά εργαλεία της ανάλυσης συμβολής. Η αλυσίδα ToC και η αλυσίδα αποτελεσμάτων σχετίζονται άμεσα μεταξύ τους.

Κάθε παρέμβαση μέσω ενός έργου (INTENSE) βασίζεται σε υποθέσεις σχετικά με το τι θα επιφέρει το έργο (με παρεμβάσεις). Έτσι, μια Θεωρία της Αλλαγής είναι μια εξήγηση του γιατί πιστεύετε ότι το σχέδιό σας θα οδηγήσει σε θετικά αποτελέσματα. Όταν ένας οργανισμός θέλει να δημιουργήσει μια Θεωρία της Αλλαγής πρέπει κανείς να σκεφτεί μερικά πράγματα:

1. Ποιες είναι οι υποθέσεις για την επίτευξη των στόχων του INTENSE;
2. Ποιοι είναι οι κίνδυνοι;

Τι αντιπροσωπεύει ένα ToC:

- ✓ Προσδιορίστε το επίπεδο λεπτομέρειας
  - ✓ Προσδιορίστε την αναμενόμενη συμβολή του προγράμματος
  - ✓ Καταγράψτε τις παραδοχές στις οποίες βασίζεται το ToC
  - ✓ Συμπεριλάβετε την εξέταση άλλων παραγόντων που ενδέχεται να επηρεάσουν τα αποτελέσματα
  - ✓ Προσδιορίστε πόσο αμφισβητείται το ToC
3. Πώς να πραγματοποιήσετε μια αλυσίδα αποτελεσμάτων σε σχέση με το ToC;
  4. Διαμορφώστε την αλυσίδα των αποτελεσμάτων από πλευράς εισροών - δραστηριοτήτων - εξόδων - (ενδιάμεσων) αποτελεσμάτων και τελικών επιπτώσεων.

★ **Βήμα 3: Συγκεντρώστε τα υπάρχοντα στοιχεία σχετικά με τη Θεωρία της Αλλαγής.**

Αξιολογήστε τη λογική των συνδέσμων στο ToC. Η επανεξέταση των ισχυρών και αδύνατων σημείων της λογικής, η αξιοπιστία των διαφόρων παραδοχών στη θεωρία και ο βαθμός αμφισβήτησής τους, θα δώσουν μια καλή ένδειξη για το πού είναι απαραίτητες συγκεκριμένες αποδείξεις. Συγκεντρώστε τα αποδεικτικά στοιχεία. Τα αποδεικτικά στοιχεία για την επικύρωση της θεωρίας της αλλαγής χρειάζονται σε τρεις τομείς: τα παρατηρούμενα αποτελέσματα, οι υποθέσεις σχετικά με τη θεωρία της αλλαγής και άλλους παράγοντες που επηρεάζουν.

- ✓ Στοιχεία σχετικά με τα αποτελέσματα και τις δραστηριότητες
- ✓ Στοιχεία για υποθέσεις
- ✓ Στοιχεία σχετικά με άλλους παράγοντες που επηρεάζουν

★ **Βήμα 4: Συγκεντρώστε και αξιολογήστε την ιστορία της συμβολής και τις προκλήσεις σε αυτήν.**

Η ιστορία συμβολής, όπως αναπτύχθηκε μέχρι τώρα, μπορεί τώρα να συγκεντρωθεί και να αξιολογηθεί κριτικά. Υπάρχουν ερωτήματα που πρέπει να τεθούν σε αυτό το στάδιο.

Μερικά σημαντικά παραδείγματα:

- ✓ Πόσο αξιόπιστη είναι η ιστορία συνολικά;
- ✓ Ποιοι σύνδεσμοι στην αλυσίδα αποτελεσμάτων είναι ισχυροί;
- ✓ Συμμετέχουν οι ενδιαφερόμενοι με την ιστορία;
- ✓ Είναι σαφές ποια αποτελέσματα έχουν επιτευχθεί;
- ✓ Υποστηρίζονται βασικές παραδοχές;

★ **Βήμα 5. Ζητήστε επιπλέον στοιχεία.**

- ✓ Προσδιορίστε ποια νέα δεδομένα χρειάζονται.
- ✓ Ρυθμίστε το ToC.
- ✓ Συγκεντρώστε περισσότερες αποδείξεις.

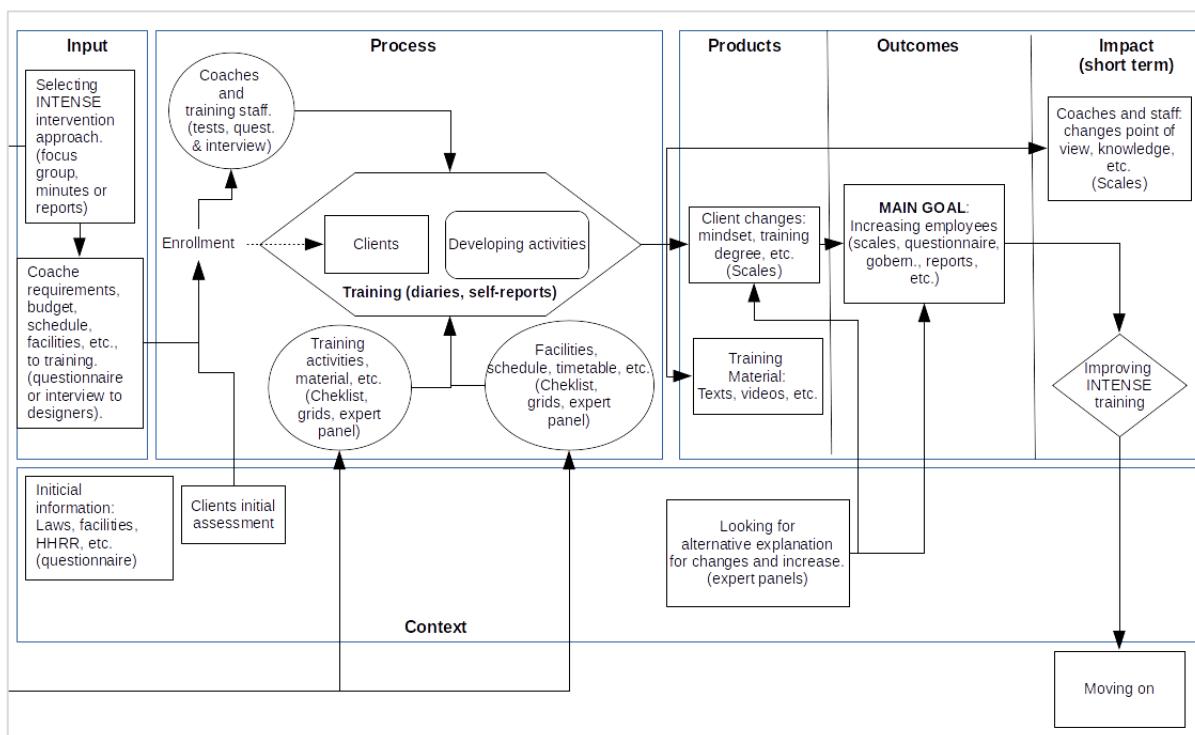
★ **Βήμα 6. Αναθεωρήστε και ενισχύστε την ιστορία συμβολής.**

- ✓ Νέα στοιχεία θα δημιουργήσουν μια πιο αξιόπιστη συμβολή.

- ✓ Υποστηρίζοντας τα πιο αδύναμα μέρη της προηγούμενης έκδοσης ή υποδεικνύοντας τροποποιήσεις στο ToC.
- ✓ Είναι απίθανο ότι η αναθεωρημένη ιστορία θα είναι ανόητη απόδειξη, αλλά θα είναι ισχυρότερη και πιο αξιόπιστη.

Η ανάλυση συμβολής λειτουργεί καλύτερα ως επαναλαμβανόμενη διαδικασία. Έτσι, σε αυτό το σημείο η ανάλυση μπορεί να επιστρέψει στο Βήμα 4 και να επαναξιολογήσει τις δυνάμεις και τις αδυναμίες της ιστορίας συμβολής.

Το παρακάτω γράφημα παρέχει μια διαφοροποιημένη εικόνα για το ToC του έργου INTENSE. Αποτελεί κεντρική συνιστώσα του σχεδιασμού της αξιολόγησης και ως εκ τούτου της βάσης ToC για όλες τις ατομικά αναπτυγμένες ToCs των εταίρων.

Πηγή: Πανεπιστήμιο της Μάλαγα

Για τη συλλογή πληροφοριών και δεδομένων, μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα ακόλουθα μέσα, ανάλογα με τον εταίρο που τα επιλέγει:

- ✓ Επίσημη στατιστικά στοιχεία
- ✓ Επίσημες εκθέσεις
- ✓ Συνεντεύξεις
- ✓ Ερωτηματολόγιο ή Έρευνα
- ✓ Κλίμακες και γραφήματα
- ✓ Δοκιμές
- ✓ Παρατήρηση: αυτοαναφορά, ημερολόγια, κατάλογος ελέγχου.

Για περισσότερες πληροφορίες, διαβάστε τα παρακάτω έγγραφα:

- ✓ <https://www2.gov.scot/Resource/Doc/175356/0116687.pdf>
- ✓ https://www.betterevaluation.org/sites/default/files/ILAC_Brief16_Contribution_Analysis.pdf

2.3 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΤΟΥ OECD

Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο είναι τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για την καθοδήγηση της αξιολόγησης. Η υπηρεσία DAC-OECD έχει αναπτύξει μια σειρά κριτηρίων που προτείνονται ως δραστηριότητες. Διαβάστε τα κριτήρια αξιολόγησης της DAC-OECD.

<https://www.oecd.org/development/evaluation/qualitystandards.pdf>

2.4 ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

"Κάθε παρέμβαση σε έναν οργανισμό βασίζεται σε υποθέσεις που μαζί αποτελούν μια θεωρία. Η προσέγγιση της θεωρίας της Αλλαγής δοκιμάζει τη θεωρία των ερμηνευτών - επειδή τίποτα δεν είναι τόσο πρακτικό όσο μια καλή θεωρία. »(Erik Snel, 2013)

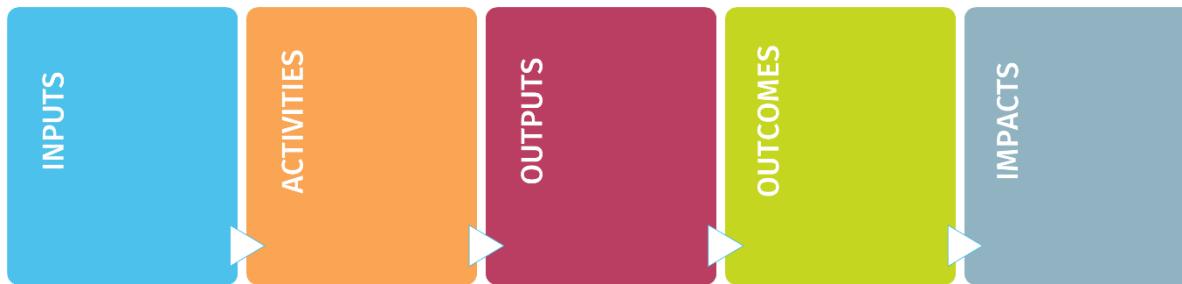
Η αλυσίδα αποτελεσμάτων που παρουσιάζεται παρακάτω απεικονίζει την σειριακή σύνδεση πίσω από τη θεωρία της Αλλαγής (ToC), η οποία σύμφωνα με τη Wikipedia

"... εξηγεί τη διαδικασία της αλλαγής, περιγράφοντας τις αιτιώδεις σχέσεις μιας πρωτοβουλίας, δηλαδή βραχυπρόθεσμα, ενδιάμεσα και μακροπρόθεσμα αποτελέσματα. Οι προσδιορισμένες αλλαγές χαρτογραφούνται - ως" πορεία των αποτελεσμάτων "- που δείχνουν κάθε αποτέλεσμα σε λογική Η σχέση μεταξύ των αποτελεσμάτων εξηγείται από «λογικές» ή δηλώσεις του γιατί ένα αποτέλεσμα θεωρείται ότι αποτελεί προϋπόθεση για ένα άλλο ».

Το ToC περιγράφει παράλληλα την πορεία της διαδικασίας εφαρμογής. Το σχέδιο που μπορείτε να δημιουργήσετε από αυτό είναι, για να μιλήσουμε, ο οδηγός για την επιτυχή εφαρμογή. Βοηθά επίσης να αλλάξει τον τρόπο σκέψης των ανθρώπων σε έναν οργανισμό και να δημιουργήσει μια συνεργατική διαδικασία. Όπως γνωρίζετε, τίποτα δεν αλλάζει χωρίς επανεξέταση που λαμβάνει χώρα στους ανθρώπους.

Μια επιτυχής διαδικασία υλοποίησης εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως η κατάλληλη κατάρτιση, οι θεωρητικές γνώσεις, η υποστήριξη της διαχείρισης και, πάνω απ' όλα, η σαφής δέσμευση για αλλαγή. Εάν αυτή η δέσμευση δεν υπάρχει, είναι σχεδόν αδύνατο να εφαρμοστεί το INTENSE ως γενική ιδέα ή σε μέρη.

RESULTS CHAIN

Για περισσότερες πληροφορίες, παρακαλούμε παρακολουθήστε το παρακάτω βίντεο:

https://youtu.be/KRptX_DNL2Q

★ Άσκηση

... απαντώντας σύντομα στην ακόλουθη ερώτηση. Κατά την άποψή σας: Ποιος είναι ο ρόλος της Θεωρίας της Αλλαγής στην εργασία σας ως προπονητής;

3 ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ένας σχεδιασμός είναι ένα σχέδιο δράσης για τα βήματα που πρέπει να γίνουν στην αξιολόγηση για τον εντοπισμό αλλαγών στο αξιολογημένο σύστημα. Η αξιολόγηση μπορεί να καθορίσει τρία σενάρια που καθορίζουν τον τύπο του σχεδίου που θα χρησιμοποιηθεί. Οι δύο πρώτες βασίζονται στην υπόθεση ότι οι ομάδες είναι συγκρίσιμες. Το τρίτο είναι μια εναλλακτική λύση όταν η σύγκριση ομάδων είναι αδύνατη:

ΠΡΩΤΟ ΣΕΝΑΡΙΟ: Τυχαία ελεγχόμενες μελέτες. Αυτά είναι τα σχέδια που εκτελούνται όταν έχετε τον πλήρη έλεγχο της έναρξης του προγράμματος καθώς και των συμμετεχόντων. Αυτό περιλαμβάνει τον έλεγχο των χρόνων ολοκλήρωσης του προγράμματος, την επιλογή των συμμετεχόντων, την κατανομή σε διάφορες εκδοχές ή τις λεπτομέρειες του προγράμματος, τους πόρους που χρησιμοποιούνται από αυτούς κ.λπ. Στην περίπτωση αυτή, ο σχεδιασμός είναι χαρακτηριστικός για το πεδίο της πειραματικής έρευνας.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΕΝΑΡΙΟ: Επιτηδευμένα σχέδια ομάδας. Αν δεν είναι δυνατό να υπάρχει πλήρης έλεγχος του προγράμματος ή των συμμετεχόντων, πρέπει να εγκαταλειφθεί ο έλεγχος των προηγούμενων σχεδίων. Αυτές είναι περιπτώσεις στις οποίες μπορείτε να αναπτύξετε σχέδια αξιολόγησης που είναι παρόμοια σε μορφή και οργάνωση με τα προαναφερθέντα. Ωστόσο, καθώς δεν υπάρχει πλήρης έλεγχος, τα αποτελέσματα θα πρέπει να εξεταστούν με προσοχή. Με άλλα λόγια, αν και ο σχεδιασμός είναι σαν το πρώτο σενάριο, η αδυναμία ελέγχου όλων των πτυχών της διαδικασίας αμφισβητεί την εγκυρότητα των αποτελεσμάτων. Για το λόγο αυτό, τα αποτελέσματα πρέπει να αξιολογούνται με προσοχή και πρέπει να βρεθούν συμπληρωματικοί τρόποι αξιολόγησης προκειμένου να έχουμε αξιόπιστα αποτελέσματα.

ΤΡΙΤΟ ΣΕΝΑΡΙΟ : Μελέτες συνοχής. Πρόκειται για ένα σενάριο στο οποίο δεν υπάρχει εγγύηση ότι υπάρχει έλεγχος των διαφόρων και σημαντικών στοιχείων. Αυτές οι μελέτες αναζητούν εναλλακτικές λύσεις ανεξάρτητες από τη σύγκριση των μέτρων μεταξύ δύο ή περισσοτέρων ομάδων.

Αυτά τα τρία σενάρια μπορούν να οργανωθούν χρησιμοποιώντας δύο βασικές προσεγγίσεις::

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ: Αποτελούνται από σχέδια που χρησιμοποιούν πραγματικές ομάδες. Μια πραγματική ή αντισταθμιστική ομάδα είναι η ομάδα που δεν χρησιμοποιεί το πρόγραμμα. Σε αυτά τα σχέδια, οι επαναλαμβανόμενες και ελεγχόμενες μελέτες είναι πιο αποτελεσματικές. Στη διαφοροποιημένη εφαρμογή, τα μέρη μπορούν επίσης να οργανωθούν ως μη τυχαία σχέδια ομάδας, αν και είναι λιγότερο σημαντικά.

ΜΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ: Αυτά είναι εκείνα όπου δεν μπορείτε να βασίζεστε σε γεγονότα που σχετίζονται με την ομάδα και έτσι η σύγκριση μεταξύ ομάδων δεν είναι δυνατή. Αυτό το είδος σχεδιασμού περιλαμβάνει σχέδια συνοχής.

3.2 ΑΙΤΙΩΔΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗ

Ένα από τα βασικά στοιχεία του σχεδιασμού είναι να αποκτηθεί η αιτιώδης απόδοση για το πρόγραμμα. Για να μάθετε περισσότερα, διαβάστε το παρακάτω αρχείο:

<https://www.unicef-irc.org/publications/751-overview-strategies-for-causal-attribution-methodological-briefs-impact-evaluation.html>

★ Άσκηση!

1. Ένα πρόγραμμα για τον έλεγχο της επιθετικότητας διεξάγεται σε ένα κέντρο κράτησης με αποδεκτά αποτελέσματα. Εντούτοις, αποφασίστηκε να ξεκινήσει ένα άλλο πρόγραμμα βασισμένο στην αμοιβαία συνείδηση. Για να ελέγξει την αποτελεσματικότητα αυτού του νέου προγράμματος σε σύγκριση με το άλλο, επιλέχθηκε μια ομάδα συμμετεχόντων ως κατάλληλη. Αναφέρετε ποιο σχέδιο αξιολόγησης μπορεί να χρησιμοποιηθεί και δικαιολογεί την απάντησή σας.
2. Ένας καθηγητής Αγγλικών χρησιμοποιεί μια νέα μέθοδο που βασίζεται στη συνεργασία με εκπαιδευτικούς από άλλους κλάδους. Για παράδειγμα, με τον καθηγητή οικονομικών και κοινωνικών σπουδών, αναπτύσσουν τον προϋπολογισμό μιας φανταστικής εταιρείας στα αγγλικά. Φανταστείτε ότι πρέπει να εγγραφείτε στην ομάδα σπουδαστών για τη συλλογή σχετικών δεδομένων. Το μάθημα διαρκεί για ένα ολόκληρο εξάμηνο και χρειάζεστε την άδεια της σχολικής διοίκησης, των εκπαιδευτικών και των συμμετεχόντων φοιτητών. Με βάση αυτές τις πληροφορίες, κάντε μια πρόταση σχεδιασμού για την αξιολόγηση που λαμβάνει υπόψη ότι μπορούν περισσότεροι από ένας φοιτητές να συλλέξουν τα δεδομένα. Διευκρινίστε περιληπτικά την πρότασή σας.
3. Φανταστείτε ότι εργάζεστε στο κέντρο μετανάστευσης προσπαθώντας να προσαρμόσετε τη διαδικασία εργασίας σας στους πρόσφατα εγκεκριμένους κανονισμούς. Η άποψη σας είναι ότι η εισαγωγή αυτού του συστήματος θα έχει ως αποτέλεσμα την επιδείνωση της προσοχής των χρηστών. Επιπλέον, ο χρόνος επεξεργασίας φαίνεται να έχει αυξηθεί σημαντικά μέχρι την επικύρωση της τεκμηρίωσης του χρήστη. Επίσης, ο αριθμός των χρηστών ανά κοινωνικό λειτουργό αυξήθηκε κατά μέσο όρο κατά 3 άτομα. Ενόψει αυτής της κατάστασης, να αναφέρετε ποιο σχέδιο αξιολόγησης θα μπορούσατε να χρησιμοποιήσετε για να στηρίζετε πραγματικά αυτήν την κατάσταση και να δικαιολογήσετε την πρότασή σας.

4 ΔΕΙΚΤΕΣ

4.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ

Παρόλο που υπάρχουν διάφορες προσεγγίσεις για την επεξήγηση και την εφαρμογή δεικτών (Rodríguez Jaume, 2000), από ρεαλιστική άποψη, πρόκειται για μια μονάδα μέτρησης που επιτρέπει την παρακολούθηση και αξιολόγηση ενός συστήματος. Όταν πρόκειται για τον ορισμό, ο όρος φαίνεται να συνδέεται με άλλες έννοιες. Συμπεριλαμβανομένης της έννοιας μέτρησης, της μεταβλητής ή του δείκτη. Εδώ θα θέλαμε να παρέχουμε μια διαφανή επισκόπηση αυτών των όρων ώστε να εντοπιστούν οι εξαρτήσεις και οι επικαλύψεις τους και να μπορούμε να αποκλείσουμε τη σύγχυση στο μέλλον.

- ✓ **Μεταβλητή:** Γενικό όνομα που αναφέρεται στο σύνολο των τιμών που μπορούν να υιοθετηθούν από ένα βασικό σχήμα. Παράδειγμα: Πληθυσμός.
- ✓ **Μέτρηση:** αριθμητική εργασία σε μια πραγματικότητα ή ένα φαινόμενο. Αυτά είναι τα τυπικά δεδομένα που μπορούν να παρουσιαστούν ως αριθμός ή ως χαρακτηριστικό. Παράδειγμα: Αριθμός κατοίκων σε μια δεδομένη στιγμή, που μπορεί να εκφραστεί αριθμητικά (για παράδειγμα, 42.670) ή ως χαρακτηριστικό (πολλά).
- ✓ **Δείκτης:** Μέτρο που αντιπροσωπεύει μια συγκεκριμένη κατάσταση σε ένα πρόγραμμα. Η λειτουργία του είναι να υποστηρίζει τη λήψη αποφάσεων. Για παράδειγμα, ο πληθυσμός σε δεδομένο χρόνο είναι x (για παράδειγμα, 1,243).
- ✓ **Ένδειξη (ή αναφορά):** ομάδα δεικτών που συνοψίζονται σε μια έκφραση. Βασίζεται στο συνδυασμό πολλών δεικτών. Παράδειγμα: ρυθμός ανάπτυξης ($CI = \chi(t-1) / \chi$)
- ✓ **Πρότυπο (ή κατηγορία):** Μια σειρά ενδείξεων ή δεικτών που παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την απόδοση. Παράδειγμα: Το IC είναι πολύ υψηλό, υψηλό, μεσαίο ή χαμηλό σε κάποια χρονική στιγμή.

Όπως μπορεί να φανεί, κάθε όρος συνδέεται στενά με τα παρακάτω. Αυτές οι συνδέσεις εμφανίζονται στον πίνακα.

Μεταβλητή	Φαινόμενο ή διάσταση που μπορεί να λάβει διαφορετικές αξίες
↓	
Μέτρηση	Ανάθεση (αριθμητικής) τιμής στο φαινόμενο ενδιαφέροντος
↓	
Δείκτης	Μέτρο ή συγκεκριμένη τιμή στην οποία μια μεταβλητή μετράται σε δεδομένο χρονικό σημείο
↓	
Ένδειξη	Άθροισμα δεικτών
↓	
Πρότυπο	Αξιολόγηση (υποκειμενικό) του φαινομένου βάσει των αποτελεσμάτων του δείκτη (ή των δεικτών)

Πίνακας: Σχέση μεταξύ όρων

4.2 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ

Οι δείκτες πρέπει να είναι χρήσιμοι και έγκυροι. Δηλαδή, πρέπει να εξυπηρετούν το σκοπό της έρευνας και να αφορούν τις πληροφορίες που πρόκειται να συλλεχθούν.

Για παράδειγμα, αν θέλετε να γνωρίζετε τον αριθμό των χρηστών του συστήματος δημόσιας υγείας, ο δείκτης πρέπει να είναι ο αριθμός των χρηστών που πραγματικά χρησιμοποιούν το σύστημα υγείας και όχι ο αριθμός των ατόμων που απλά συνδέονται με το σύστημα υγείας.

Εκτός από αυτό το βασικό χαρακτηριστικό, η βιβλιογραφία συχνά αναφέρεται στα λεγόμενα κριτήρια SMART. Τα κριτήρια SMART προτάθηκαν αρχικά για τη σύνταξη στόχων (Doran, 1981) για έρευνα, καθώς και για οργανισμούς, έργα ή προγράμματα. Επί του παρόντος, όμως, έχουν γενικευτεί σε άλλες πτυχές του επιστημονικού και οργανωτικού πεδίου. Το SMART είναι η συντομογραφία για **SPECIFIC** ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΣ, **MEASURABLE** ΜΕΤΡΗΣΙΜΟΣ, **ACHIEVABLE** ΚΑΤΟΡΘΟΤΟΣ, **RESULT-ORIENTED** ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΣ and **TIME-LIMITED** ΧΡΟΝΟΘΕΤΗΜΕΝΟΣ.

- ✓ **SPECIFIC:** Ένας δείκτης είναι συγκεκριμένος εάν εκφράζεται με σαφήνεια και ακρίβεια
- ✓ **MEASURABLE:** Ο δείκτης πρέπει να εκφράζεται με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι εύκολο να δει κανείς πώς καθορίζεται το μέγεθος.
- ✓ **ACHIEVABLE** or feasible: Κατά κανόνα, είναι κατανοητό ότι ο δείκτης είναι κατάλληλος για την αξιολόγηση του προγράμματος. Μπορεί επίσης να γίνει κατανοητό ότι ο δείκτης έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε να είναι δυνατή η χρήση του.
- ✓ **RESULT-ORIENTED:** Ο δείκτης πρέπει να είναι κατάλληλος για να είναι σε θέση να μετρηθεί. Η συλλογή δεδομένων πρέπει να ταιριάζει με τις πληροφορίες που πρέπει να αναλυθούν.
- ✓ **LIMITED IN TIME:** Ο δείκτης πρέπει να είναι αποτελεσματικός σε μια προκαθορισμένη χρονική περίοδο.

Παρά τη χρησιμότητα αυτών των κριτηρίων, είναι σαφές ότι προέρχονται από τον καθορισμό στόχων. Εν πάσῃ περιπτώσει, η αναθεώρηση είναι απαραίτητη για την καλύτερη αντιστοίχιση του πεδίου αξιολόγησης.

4.3 ΤΥΠΟΙ ΔΕΙΚΤΩΝ

Οι δείκτες μπορούν να ταξινομηθούν σε αμέτρητες μορφές: το στοιχείο της βαθμολογίας, ο βαθμός αντικειμενικότητας, η απλότητα, η σχετικότητα, εσωτερική ή εξωτερική κ.λπ. Τελικά, οι δείκτες εξαρτώνται μόνο από το στοιχείο στο οποίο χρησιμοποιούνται:

Οι δείκτες μπορούν να ταξινομηθούν σε αμέτρητες μορφές: το στοιχείο της βαθμολογίας, ο βαθμός αντικειμενικότητας, η απλότητα, η σχετικότητα, εσωτερική ή εξωτερική κ.λπ. Τελικά, οι δείκτες εξαρτώνται μόνο από το στοιχείο στο οποίο χρησιμοποιούνται:

ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΛΑΙΣΙΟΥ: Αυτά είναι όλα όσα συγκέντρωσαν πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση στην οποία λαμβάνει χώρα το πρόγραμμα, π.χ. ο αριθμός των ατόμων που

επωφελούνται από το πρόγραμμα, το οικονομικό επίπεδο του πληθυσμού που ενδιαφέρει, τον αριθμό των ασθενών που υποβάλλονται σε θεραπεία κ.λπ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ: Οι δείκτες που μετρούν, μεταξύ άλλων, τους ανθρώπινους πόρους που συσχετίζονται με το πρόγραμμα, οικονομικοί, υλικοί και κοινωνικό-πολιτιστικές πτυχές. Αυτό περιλαμβάνει τους δείκτες που συγκεντρώνουν δεδομένα σχετικά με τον προγραμματισμό και το σχέδιο εφαρμογής (οικονομικός προϋπολογισμός, προγραμματισμένο ημερολόγιο, αριθμός προγραμματισμένων συνεδριάσεων κ.λπ.).

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ: Οι δείκτες που χρησιμοποιούνται εδώ προσπαθούν να συγκεντρώσουν πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο που το σχέδιο εξελίσσεται στην πραγματικότητα. Για παράδειγμα: αριθμός εκπαιδευτικών συνεδριών, αξιολόγηση του υλικού από τους χρήστες, ώρες για μια εργασία, άτομα που εργάζονται σε μια συγκεκριμένη δραστηριότητα, κόστος υλικοτεχνικής υποστήριξης του προγράμματος κλπ.

ΠΡΟΪΟΝΤΑ: Τα κριτήρια αυτά αποσκοπούν στη συλλογή δεδομένων σχετικά με τον αντίκτυπο του προγράμματος. Σε αυτή την συνιστώσα, πρέπει να διακρίνουμε τα προϊόντα από τα αποτελέσματα και τις επιπτώσεις. Τα προϊόντα είναι τα πιο άμεσα αποτελέσματα ή βραχυπρόθεσμα αποτελέσματα, π.χ. Αριθμός εκπαιδευόμενων, τελικό κόστος του προγράμματος, μέση βαθμολογία χρήστη στο τέλος ενός προγράμματος κλπ. Αυτά είναι τα ενδιάμεσα αποτελέσματα. Αυτό επηρεάζει, για παράδειγμα, τη μεταβολή των κανόνων σε ένα μέρος, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει λόγω των προϊόντων του προγράμματος.

Τελικά, ο αντίκτυπος είναι ο μακροπρόθεσμος αντίκτυπος ενός προγράμματος, συμπεριλαμβανομένων των προγραμματισμένων και μη προγραμματισμένων θετικών και αρνητικών επιπτώσεων. Για παράδειγμα, η μείωση της ρύπανσης σε μια περιοχή, η αλλαγή της στάσης ενός μέρους του πληθυσμού σε σχέση με ένα πρόβλημα, το ποσοστό κατανάλωσης προϊόντων χωρίς ζάχαρη.

★ Άσκηση!

Η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει τον ιστοχώρο της Eurostat, όπου διατίθεται μεγάλο μέρος των δεδομένων στο κοινό. Δημιουργήστε ένα σύντομο δοκίμιο με 1000 λέξεις κατ 'ανώτατο όριο σχετικά με την προβλεπόμενη εξέλιξη του πληθυσμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Για να γίνει αυτό, πρέπει να αναζητήσετε τον αντίστοιχο δείκτη βάσει των δεικτών που συλλέγονται στη Eurostat.

Σύνδεσμος για το Eurostat: <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

5 ΕΚΘΕΣΙΣ, ΣΧΕΔΙΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΗΘΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

5.1 ΕΚΘΕΣΙΣ

Οι εκθέσεις είναι αποτέλεσμα της αξιολόγησης. Η αξιολόγηση πρέπει να εξασφαλίζει τα ακόλουθα:

- ✓ Οι υποψήφιοι που ενδιαφέρονται και άλλοι παραλήπτες των αναφορών θα πρέπει να ενημερώνονται εξ ολοκλήρου σχετικά με την εξέλιξη και τον αντίκτυπο του προγράμματος.
- ✓ Οι υποψήφιοι και οι ενδιαφερόμενοι πράκτορες χρησιμοποιούν τις αναφορές για να κατανοήσουν διεξοδικά την ανάπτυξη του προγράμματος, την αξία του και τις σχετικές αποφάσεις.

Κατά την προετοιμασία των αναφορών, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι συνήθως δεν αρέσουν οι μακροσκελής αναφορές στους υποψήφιους και στους διαχειριστές του προγράμματος. Πάνω απ' όλα, αναζητούν αναφορές που καθιστούν εύκολη την εύρεση των πληροφοριών που χρειάζονται για τη γρήγορη λήψη αποφάσεων.

Αυτό δεν σημαίνει ότι λείπουν οι πληροφορίες. Οι εκθέσεις θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν τις τεχνικές πτυχές της διαδικασίας αξιολόγησης. Σε κάθε περίπτωση, ο τύπος περιεχομένου και ο τύπος διανομής εξαρτώνται από τον τύπο του παραλήπτη. Με λίγα λόγια, ο τελικός στόχος είναι η ισορροπία μεταξύ του περιεχομένου, του πεδίου εφαρμογής και του ενδιαφέροντος του παραλήπτη.

Πρέπει να σημειωθεί ότι οι εκθέσεις αποτελούν επίσης ένα μέσο για την επίτευξη διαφάνειας στη διαδικασία αξιολόγησης, γεγονός που επισημαίνει φυσικά την αξιοπιστία και τη χρησιμότητά της.

Ενώ υπάρχουν πολλοί γενικοί κανόνες για τον τρόπο σύνταξης των εκθέσεων, θα θέλαμε να προτείνουμε εδώ μια πλήρη έκθεση αξιολόγησης.

Γενικά χαρακτηριστικά:

- ✓ Γράψτε ένα μέγιστο από 30 έως 50 σελίδες (με ξεχωριστά συνημμένα). Τα τεχνικά παραρτήματα έχουν μικρή επιχειρησιακή αξία και μπορούν να παραληφθούν σε σύντομες αναφορές.
- ✓ Προσθέστε μια σύντομη περίληψη στην αρχή (μέγιστη 1 σελίδα).
- ✓ Περιλαμβάνει επίσης μια περίληψη βασικών ευρημάτων και συστάσεων (μέγιστο 4 σελίδες).
- ✓ Περιγραφή του προγράμματος.
- ✓ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης.
- ✓ Λεπτομέρειες σχετικά με τις αναλύσεις και τα μέσα μπορούν να επισυναφθούν στα παραρτήματα (annexes).

Στα τμήματα:

- ✓ Εισαγωγική και εκτελεστική περίληψη
- ✓ Περιγραφή του προγράμματος: στόχοι, πόροι, διαδικασία εφαρμογής, αποτελέσματα και συμπεράσματα προηγούμενων αξιολογήσεων.
- ✓ Περιγραφή της αξιολόγησης: στόχοι και βασικά θέματα. σχέδιο; δείκτες, μεταβλητές και μέσα · επεξεργάζομαι; και τα αποτελέσματα
- ✓ Συμπεράσματα και Προτάσεις.
- ✓ Βιβλιογραφικές αναφορές
- ✓ Συνημμένα

5.2 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Γενικά, συχνά χρησιμοποιούνται πολλαπλές στρατηγικές και πόροι για τη διάδοση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης, γεγονός που σημαίνει ότι έχουν γραφτεί αρκετές αναφορές. Από την άποψη αυτή, η φύση των μέσων επικοινωνίας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον αποδέκτη. Γενικότερα, πρέπει να εξετάσετε τουλάχιστον τρία πιθανά είδη κοινού: (1) τεχνικοί και διαχειριστές, (2) φορείς χάραξης πολιτικής και διευθυντές, και (3) επαγγελματίες.

Για κάθε μία από αυτές τις ομάδες θα δημιουργηθεί ένα συγκεκριμένο σχέδιο επικοινωνίας, το οποίο θα περιλαμβάνει τα μέσα που πρέπει να χρησιμοποιούνται (εκθέσεις, συνέδρια, άρθρα σε περιοδικά, πίνακες εργασίας κ.λπ.) και ένα ημερολόγιο διανομής.

Οι αναφορές παρουσιάζονται συνήθως στα ενδιαφερόμενα άτομα. Ως εκ τούτου, τουλάχιστον μία εκδήλωση θα διεξαχθεί για την υποβολή, την παρουσίαση ή δημοσίευση κάθε αναφοράς. Αυτό προσθέτει διαφάνεια στη διαδικασία όπως επίσης και διαφήμιση της εκάστοτε εργασίας.

Εξάλλου, ένα πολύ ενδιαφέρον θέμα σχετίζεται με τους πόρους που θα διαδοθούν. Ο ρόλος της σημερινής παγκοσμιοποίησης, το ενδεχόμενο των νέων τεχνολογιών, ο αντίκτυπος των κοινωνικών δικτύων και ο αριθμός των πιθανών πόρων αυξήθηκε σημαντικά τα τελευταία χρόνια και πρέπει να ληφθεί υπόψη. Μερικοί από τους πιθανούς πόρους είναι οι εξής:

- ✓ Σύντομες παρουσιάσεις.
- ✓ Ενημερωτικά σημειώματα που συνοψίζουν τα συμπεράσματα και τις συστάσεις. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τη μορφή του ενημερωτικού δελτίου, το οποίο έχει δημοσιευθεί τόσο φυσικά όσο και ψηφιακά.
- ✓ Blogs που εξηγούν τη διαδικασία, τα αποτελέσματα, τα συμπεράσματα κλπ.
- ✓ Λεπτομερείς αναφορές σε χαρτί με όλες τις πτυχές της αξιολόγησης που παρέχονται στο ίδρυμα υποδοχής.
- ✓ Δελτία Τύπου.
- ✓ Επιστημονικά άρθρα για περιοδικά και εφημερίδες.
- ✓ Σύντομες αναφορές με ποικίλες ειδικές πτυχές της αξιολόγησης

5.3 ΗΘΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Συνοπτικά, οι σημαντικότεροι κανόνες δεοντολογίας για τα άτομα που πρέπει να αξιολογηθούν είναι: Συνοπτικά, οι σημαντικότεροι κανόνες δεοντολογίας για τα άτομα που πρέπει να αξιολογηθούν είναι:

- ✓ Μην προκαλέσετε ζημιά σε άτομα! Αυτός είναι ο κύριος κίνδυνος για την ανάπτυξη της αξιολόγησης. Η βλάβη ως φυσική κατάσταση (πληγές, πόνος, δυσφορία κ.λπ.), ως ψυχική κατάσταση (άγχος, κακουχία, άγχος, άγχος κλπ.), ως κοινωνική κατάσταση (κακή κοινωνική εικόνα, αντιπαράθεση με ίσους, κλπ.) και ως οικονομικό ή οποιοδήποτε είδος κατανοητού διαφορετικού είδους
- ✓ Μην αποκλείετε άτομα από παρεμβάσεις που είναι γνωστό ότι είναι επωφελείς. Αυτό σημαίνει ότι η αξιολόγηση δεν πρέπει να εμποδίζει έναν χρήστη να επωφεληθεί από ένα πρόγραμμα, εάν αποδειχθεί χρήσιμο.
- ✓ Η κατανομή σε συγκριτικές ομάδες - όχι σύμφωνα με τα κριτήρια αξιολόγησης - πρέπει να εφαρμοστεί στην αρχή του προγράμματος. Πρόκειται για απαίτηση για τον προγραμματισμό της αξιολόγησης. Οι αξιολογητές θα μπορούσαν να μπουν στον πειρασμό να αλλάξουν τα κριτήρια επιλογής για τους συμμετέχοντες ή να κάνουν την επιλογή και την ανάθεση σύμφωνα με μη μεθοδολογικά κριτήρια.
- ✓ Αποτελεσματική διαχείριση και προστασία ιδιωτικών και προσωπικών πληροφοριών.

Μια άλλη σημαντική ηθική διάσταση επικεντρώνεται στα ζητήματα της διαφάνειας, σε όλα τα άτομα που θα ήθελαν να μάθουν πώς έγινε μια αξιολόγηση. Για το σκοπό αυτό, η αξιολόγηση πρέπει να πληρεί τα ακόλουθα κριτήρια: να ανακοινωθεί, να είναι αμερόληπτη και αναπαραγωγική.

★ Παραπομές και άλλες πηγές

DAC (1991). Principles for Evaluation of Development Assistance. Paris: OECD. Disponible en <http://www.oecd.org/dac/evaluation/50584880.pdf>.

Doran, G. (1981). "There's a S.M.A.R.T." way to write management's goals and objectives, Management Review, 70(11), 35-36.

Peersman, G. (2014). Criterios de evaluación. Síntesis metodológicas: evaluación de impacto nº3. Florencia: Centro de Investigaciones UNICEF.

Pornpitakpan, C. (2004). The persuasiveness of source credibility: A critical review of five decades' evidence. Journal of Applied Social Psychology 34(2):249-281.

Rossi, P.H., Lipsey, M.W., & Freeman, H.E. (2004). Evaluation: a systematic approach (7th Ed.). Londres: SAGE.

Stufflebeam, D. L., & Zhang, G. (2017). The CIPP Evaluation Model: How to Evaluate for Improvement and Accountability. Nueva York: Guilford Publications.

https://www.betterevaluation.org/en/evaluation-options/interim_reports

https://www.usaid.gov/sites/default/files/documents/1870/How-to-Note_Preparing-Evaluation-Reports.pdf

http://www.excellenceforchildandyouth.ca/sites/default/files/docs/webinars/_attach/evaluation_framework_template_example.pdf

https://www.volunteerflorida.org/wp-content/uploads/2017/02/example_process_evaluation_plan_annotated-2.12.15.pdf

https://wmich.edu/sites/default/files/attachments/u350/2017/eval-report-content-checklist_0.pdf

https://www.betterevaluation.org/en/blog/producing_engaging_accessible_evaluation_reports

https://www.betterevaluation.org/en/rainbow_framework/report_support_use/develop_reporting_media

https://www.betterevaluation.org/evaluation-options/interim_reports

https://www.betterevaluation.org/evaluation-options/final_reports

ARE YOU INTENSED?

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.